Ar pascha wisuschehliga augsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bez Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bez peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots festdeenâm no plkst. 8 fahkot.

Maksa par sludinaschanu:
par weenas flejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschudrukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera basnizas.

35. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 41. Sestdeen, 13. oktobrî. 1890.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un **sludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas.** Bez tam Mahjas Weesi war wehl pastellet bez daudz peenemschanas weetâm Peterburgas un Jelgawas Ahrrigâ, wehl zitâs pilsehtâs, kâ: **Jehkis:** B. Peterson un Grahwel kgu pahrdotawâs; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrdotawâ; **Rujenê:** J. Alkfne kga grahm. pahrdotawâ; **Laudonâ:** pee grahm. sehjeja Karl Gruhsin kga; **Jaunjelgawâ:** A. Schwabe kga grahm. pahrdotawâ; **Jelgawâ:** Besthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Wanskâ:** Beckmann kga grahm. pahrdotawâ; **Kuldigâ:** Besthorn kga grahmatu pahrdotawâ; **Talsôs:** H. Tow kga grahmatu pahrdotawâ un bibliotekâ un Wolontschewski kga grahmatu pahrdotawâ. Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee saweem zeen. draudzes mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli luhdsu, tahdas apstelleschanas laipni peenemt.

Politikas pahrskats.

Wahzija. Keisars Wilhelms esot drihsumâ nodomajis apmeklet Spaniju un Portugaliju, kadehl Wahzu waldiba starp abâm walstim wedot dsihwas sarunas.

Austro-Ungarija. Pa telgrafu atnahkuschas sinas, ka Wihnes pilsehtâ wisi sirgu dselszeku kalpotaji streikojot, kadehl wairak deenas no weetas wisi sirgu dselszeli stahwot meerâ.

— Saeimâ Pragâ Jaun-Tscheki peepraszijuschi, kadehl pahrwaldneeks nerunajot tschekisku, zaur ko iszehlees leels trokšnis, tâ ka sehdi wajadseja slehgt.

Anglija. Jru tautas weetneeki Obriens un Diljons aizbehguschi uz Parisi un no tureenes drihsumâ doschotees uz Ameriku. Parisê Diljons teizis uz kahdu awischu sinotaju, ka wini zerot Amerikâ usdabut 100,000 mahrz. sterlinu preeksch Jru leetas. Winu noluhks ne-esot, Jriju pilnigi schkirt no Anglijas, bet wini gribot tik panahkt to, ka tiktu dibinats sewischks tautas weetneeku nams preeksch Jru leetam. Jrijas pahrwalde esot wislaunakâ pasaulê; Jru tauta wehlotees ar Angliju dsihwot draudzibâ, lai tik winus godigi pahrwaldot. Wini zerot ar brihwprahtigas partijas palihdsibu sasneegt sawus mehrkus. Dinamitu wini wairs neizleetoschot, lai schos mehrkus sasneegtu.

Bulgarija. Koburgas printscham pahrbrauzot, Anglijas, Austro-Ungarijas, Italijas, Greekijas un Rumanijas diplomatiskee agenti nodewuschi pee wina sawas wizitkahrtis.

Turzija. Iz Konstantinopoles kahdai Anglu awizei sino par tureenes Armeneeschu zeuhteem apstakleem. Muhamedani Armeneescheem nolaupot mantu, nodedzinot dsihwoklus, aizwedot jaunawas wangibâ un tomehr polizija wainigos atstahjot nesoditus. Ja Armeneeschu leetas netikschot labotas, tad ne-esot nekahds brihnums, ja wini kahdu deenu sazelotees atklahtâ dumpî pret Turku waldibu.

Wehstules un sinojumi.

(„Mahjas Weesa" originalas korrespondenzijas.)

No Ehrgemes. Preeksch kahdeem 100 gadeem Ehrgemê basnizas naw bijis, tik bijuschas weetigas draudzes muischâs, kâ: Sw. Jahna, Annas un Katrinas basnizas, bet tahs no laika zoba isnihkuschas. Annas basnizas grunts ir pawisam izdobota wehletumees, ka muischneeku zeema saimneeks wehsturigo weetu usturetu wesalu, lai gan jaw daudz akmenus ir izlausis, aizbildinadamees, ka basnizas grunts esot eemehrita par aramu semi. No tehwijas wehstures sinams, ka Widzeme muhsu sentschu laikôs ari jaw bijusi sadalita, Ehrgeme peederejusi pee Tolowas. No Ehrgemes draudzes mahzitajeem peeminami Sokolowskis, Th. Sielmans, v. Knieriems un tagadejais, muhsu tautas dehls, zeen. A. Spalwin kgs. — 1. julijâ Ehrgemê bij behrnu swehtki. Behrni bij tehrpuschees tautiskôs uzwalkôs. Pehdigi behrni sahka rotalatees. Wehlams, ka zitâs draudzês ari tahdus swehtkus turetu.

S.

No Trikates. Trikates draudze sastahw no 14 muischam. 7 ir brunneezibas muischas: Trikates pils, Plahni, Wihzeema, Lubina (Lubi), Lipskalns, Wez-Brenguli un Mahzitaja muischas; 6 priwatmuischas: Teepele, Dutka, Jaun-Brenguli, Jaun-Wahle, Zempi un Olina; pehdejâ tika no Walmeeras draudzes peedalita 1794. g. Trikatei; 1 krona muischa — Wez-Wahle. — Senôs laikôs Plahneeschôs bijusi Sw. Jura un Wihzeemâ Niklawa basnizas. — Kapu kalninus Trikates draudzê esmu usgahjis schahdâs weetâs: Planeeschôs: Kulenu un Maskatu kapus; bez ta sche, pret Lapinas un netahlu no Silgaila zeemeem atrodâs diwi kruztakmeni, kur, kâ dzirdeju, esot paglabati Sweedru waroni. Wihzeemeeschôs: „Pehschas kapini"; Lubeneeschôs: Kikuta; Wez-Brenguleeschôs, Daibes birzê, kartupelu bedres rokot, ir atrasti zilweku gilteni. Peeminams, ka pehz weza eeraduma pee schi mescha behreneeki un kahsneeki peetur un eemet „rudziti". Minetâs weetâs, laikam kara laikôs, ir krituschas dzihwibas, jo giltenus atrod wairak kahrtam. No scha sinojuma noskahrstams, ka gandrihz katrâ pagastâ ir kahda wehsturiga weeta. Zaur scho luhdzu, ja kahdam kahda wehsturiga weeta sinama, ko sche ne-esmu minejis, lai man to pasinotu sem schahdas adreses: Skolotajam S. J. Seemels, Jaun-Brenguliôs, pr. Walmeeru.

No Smiltenes. Smiltene gadu no gada peeaug. Tà tagad Smiltenê ir 6 tirgotawas. No agrakajeem septineem krogeem ir tikai wehl tschetri. Smiltneeki nodarbojâs daschi ar trauku izgatawoschanu, podneezibu, ahdu gehreschanu u. t. t. Smiltenes meestinâ 7. nowembrî ir Zehsu-Walkas eezirkna meera teesa, semneeku wirsteesa un polizija.

Taut.

No Lehdurgas. Tumschâm naktim peenahkot, sahk sagli sawus nekreetnos darbus turpinat, kuri gaischâm un ihsâm wasaras naktim bija puslihdz aprimuschi. Naktî no 25. uz 26. septembri nosagts Inzeemas Kalninu mahjas saimneekam sirgs ar rateem. Tad wehl taî paschâ naktî Igates pagasta diwâm mahjam, Jaunsemneekam un Lisnizam, un Aizjaschu pagasta Reemeram, kuras weena otrai nahburgôs, nosagtas wairak aitas. Kahdas nedelas atpakal Nabas pagasta Spirgas mahjas stallî eelausees zaglis, izwedis sirgu, eejuhdzis turpat eloschos ratôs un brauzis projam. Bet sirgam sweedzot un zuneem rejot, uzmodees saimneeks, eeskrehjis stallî un otram sirgam, ko zaglis atstahjis, mugurâ uzlehzis, dzinees zaglim pakal. Pee kahda mescha jaw bijis tuwu klaht zaglim. Tas, pamanijis kahdu pakal jahjam, atskahrtis, ka schoreiz neizdodâs izsprukt, un no rateem izlehzis, eebehdzis meschâ. Saimneeks preezigs buhdams, ka dabujis wisu rokâ, ari naw dzinees wairs zaglam pakal. Bet tas atkal dusmodamees par sawu neizdoschanos, izsadzis wehl taî paschâ naktî tahs paschas mahjas nahburgu mahjai Aulim sirgu, kas tam ari pilnigi izdewees, jo sirgs wehl lihdz schim naw dabuts rokâ.

Rogulis.

No Bormaneem. 30. septembrî nodega pee Bormanu muischas eloschai Indrik muischai klehts. Uguns izzehlees no kaltejamas mahjas. Uguns esot jaw ap pulksten 3 pehz pusdeenas pamanita, bet stahrasts naw bijis mahjâ un tà tad ari naw warejuschi klehtî tikt eekschâ. Sina brihwprahtigeem ugunsdzehsejeem Gaujenê atnahza tik ap pulksten 7 wakarâ. Brihwprahtigee ugunsdzehsejî gan aizbrauza ar twaika sprizi un rokas sprizem, bet bijis jaw par wehlu, nebijis wairs nekas glahbjams. Klehtî bijis lihdz 6 simtu puhru labibas, kura wisa sadegusi. Skahde ir leela, kura jazeesch weetigam muischas ihpaschneekam.

A. S.

No Wez-Kahrkeem, Ehrgemes dr. Paschulaik saulite taisijâs sehstees selta laiwinâ, kad ar saweem kurpneeka melleem nosoloju uz Wez-Kahrkeem. Schis nowads ir deesgan no dabas mahmulinas apbalwots dabas krahsznumeem. Preeschu un eglu meschi sche reti sastopami; bet to teesî wairak birstalinu, kuras pawasarî putnu karaleene — lakstigala trizina. Zeen. „Mahjas Weesa" lasitaji domâs, ka ari ir kahdi Jaun-Kahrki. Senaki bijuschi tikai Wez-Kahrki, bet tikuschi izsihzinati kahdi zeemati un dibinata „lopmuischa" — Jaun-Kahrki. Wez-Kahrkôs preeksch 1780. g. bijusi Sw. Jahna basniza, kuras grunti wehl scho baltdeen war redzet (¼ werstes no muischas) jaukâ pakalnâ, kur lihdzâs ari bijuschas kapenes.

S.

No Dutkeescheem, Trikates dr. Dutkeeschi sastahw no 14 zeemateem. Gandrihz wisi ir eepirkuschees un labi sabuhwejuschees. Plawas schejeeneescheem ir labas un atrodas Bikšejas purwâ (pee Lisas upes). Nakts wasaschanâs sche pilnôs seedôs. Teesas nama un kroga schejeeneescheem truhkst. Nesen atpakal Trikates kapôs tika guldinats jauneklis H. L., kursch sawu dzihwibu bij paihsinajis. Daudz noschehlo scho kreetno jaunekli. Meers wina truhdeem.

Sls.

No Zehsim. 30. septembrî muhs Zehsneekus eepreezinaja Rigas Latweeschu beedribas teatra lozekli, izrihkodami teatra izrahdi schejeenes Latweeschu beedribas mahjâ. Izrahdija lugu „Dzihwibu preeksch Zara!" Schis jaukais wakars mums ilgi paliks peeminâ! Sirsnigas pateizibas nahkâs Rigas teatra lozekleem, kas mums to preeku parahdija.

J. P.

No Krona Preekulu pagasta. Lihdz ar rudens garajâm naktim noteek muhsu pagastâ daschas nekreetnibas. Tà naktî no 1. uz 2. oktobri M. mahju saimneekam ar akmini eesweests logâ, kur akminis ar leelu trokšni eeskrehja pee seenas stahwoschâ bildê. — Tàpat naktî no 5. uz 6. oktobri D. mahju saimneekam izsagts wehrsis no gowju stalla. — Preekuleeschi rihkojâs uz medneeku balli Mahrtinu deenâ, kur atkal schauschanâ nahks kà winnesti: 1 bize, 1 pulkstens un 1 rewolwers. Schahweens makšâs 10 kap. un tiks tapat kà pagahjuschâ gadâ pee schauschanas peelaisti tik ar medneeku bizem. Sirsnigas pateizibas nahkâs pagasta wezakam, J. Kamp kgam, kas tik uztizigi strahdà pagasta labâ. — 9. oktobrî sahk Preekulu pagasta ministrijas skola sawus seemas darbus. Wehlam uz to skolotaju kungeem labas sekmes! — Preekulu dzeedataju koris schinî wasarâ izrihkoja tik weenus sakuma

Feletons.

Reisprotami brihnumi.

I.

Zeen. „Mahjas Weesa" lasitajeem jaw sawâ laikâ uzrahdîti brihnumi, kas wisjaunakâ laikâ mahzitu wihru wehribu jo leelâ mehrâ greezsch uz sewi, proti zilweka hipnotiseschana (eemidzinaschana). Waj tas gan naw brihnums, ka zilweks nahk tahdâ stahwoklî, kur winsch zitadi walejâm azim, pilnigi kustas un pastrahdà wisadus darbus, un tomehr wiss tas noteek it kà pa meegam! Schahdi eemidzinats zilweks ir it kà gluschi zits zilweks, zitu prahtu, zitu garigu spehju, jo winsch gluschi zitadi domâ un dara, nekâ kad winsch naw hipnotizets. Tà tad te parahdâs zilweks, kuram diwas gluschi sawadas ihpaschibas, bet kuràm tomehr weenas weenigas kopigas meesas! Waj tee pateesi naw brihnumi!

Mehs sinam, ka hipnotizets zilweks newar pats neko spreest jeb patstahwigi domat, winsch atkaras pilnigi no sawa eemidzinataja gribas, ir wina akls eerozis. Un schahds stahwoklis, kurâ mehs hipnotizeto redzam eekluwuschu, winam pamostotees, ne katru reizi ar to ari beidzâs, tas paleek spehkâ ir turpmak. Peem. ja hipnotizetai personai eemidzinatajs eestahstitu, lai wina nahkoschâ deenâ kaut ko ahrkahrtigu padara, tad schis eestahstijums paliks ne reti spehkâ ir tad, kad eemidzinatais zilweks buhs no sawa hipnotiskâ meega atmodinats. Siniskâ walodâ schahdu eestahstijumu nosauz par „suggesziju", jo schis wahrds nozihme: otram kaut ko eestahstit, eetschukstet.

Kamehr „suggeszija" (eestahstijums) paleek spehkâ, tamehr izmehginajamais zilweks wairs nepeeder sew pascham; lihdzschinigâ zilweka weetâ eestahjees zits eekschkigs zilweks, tikai ar to starpibu, ka abeem ir kopigas meesas. Jaunais zilweks strahdà pilnigi eestahstitaja garâ, ir wina wehrgs!

Kà jaw minets, hipnotizeschana ir wehl itin jaunina, lihdz schim koti maz izpehtita, tadehl eepreeksch nemaz naw pahrredzams, kahdi brihnumi zaur to wehl netiks sasneegti, kà tas jaw scha gada „Mahjas Weesa" 36 numurâ bij uzrahdits. Lihdz schim mahziti wihri bija eewehrojuschi tahdus zilwekus, pee kureem ari parahdijâs it kà otrs zilweks, bez ka tahds zilweks buhtu hipnotizets, kas pee sinibu wihreem sazehla leelus brihnumus un kuru parahdijumos newareja nekahdi izskaidrot. Tagad, kur hipnotizeschana nahkusi pasihstama, schahdus brihnumus kaut zik wairak saprot, tadehl, ka nu eespehjams, daudzus zilwekus pehz patikschanas mahkslîgi padarit par gluschi zitu zilweku, kaut ari neweens wehl nesina, kà tas noteek.

Tà profesors Scharkows Parisê stahsta par kahdu retu, apbrihnojamu strahdneeku, wahrdâ M., kursch strahdaja kahdâ bronzas pretschu fabrikâ kà pretschu nodewejs. 18. janwarî pehrnajâ, 1889. gadâ, pulksten 7 wakarâ, winsch eegahja Mazagranas eelâ kahdâ namâ, kur winam pehdejâs prezes bija nododamas, kamehr kutschers palika ahrâ pee zirgeem. Pehdejais gaidija ilgu laiku, bet M. wehl arweenu neizsnahza iz nama atpakal, tà ka winam pehdigi zuda pazeetiba, kad pulkstens jaw sita 8. Tadehl kutschers nokahpa no bukas un raudzijâs pehz pazuduschâ. Tomehr M. bija un palika pazudis. Peenahza otra deena, bet no M. ne wehsts! Pehdigi atgadijumu pasinoja polizijai, kura zuduscho sahka ruhpigi meklet. Beidzot, 26. janwarî, winu nokehra Brestas pilsehtâ. M. minetâ deenâ bija peepeschi pahrwehrtees par zitu zilweku un tà aizzelojis, pascham nezinot, uz Brestes pilsehtu. Kahdâ jaukâ rihtâ winsch gluschi sweschâ pilsehtâ bija nahzis pee samanas zaur kareiwju muzikas spehleschanu. Nahzis atkal pee pilnigas samanas, winsch sajuta leelu izsalkumu un izslahpumu. Winsch izskaitija wisu naudu, kas winam sinamâ wakarâ, 18. janwarî, bija klaht, prezes nododot. Winsch skaidri atminejâs, ka sinamâ wakarâ winam bija klaht bijuschi 900 franki, bet tagad makâ atradâs tikai 700 franki. Tà tad 200 franki bija izdoti, pascham nemaz nezinot, par ko tee izdoti. Nelaimigais tadehl greezâs pee kahda polizijas eerehdna, izstahstija winam dihwaino atgadijumu un luhdza, lai winam sneegtu palihdzibu. Pehz tam winu aizsuhtija atpakal uz Parisi.

Tomehr schi nebij pirmà reiza, kur winam schahdejadi notika. Jaw marta mehnesî 1885. g. winsch bija tapat peepeschi zamanu zaudejis. Ta pascha gada junija mehnesî winam atkal uznahza ta pati kaite un pastahweja 42 stundas no weetas. Toreiz winsch bija nogahjis uz Posi preekschpilsehtu, lai tur nodotu bronzas lukturus un pee tahs paschas reizas lai apluhkotu Eifela torna darbus, kuru tolaik buhweja. Tik tahlu winsch wehl wareja atminetees. Schoreiz winsch no sawa ahrkahrtigâ stahwokla atmodâs peepeschi Senes upes widû, kur winsch no kahda Omnibusa wirzus bija nolehzis. Bet ko winsch wisu eepreeksch darijis, no ta winam nebija ne jausmas! Trescho reiz winsch zamanu zaudeja 23. augustâ, kas pastahweja kahdas 53 stundas. Schinî stahwoklî winsch bija aizzelojis uz Kleiju un treschâ deenâ pehz tam tika uzmodinats no kahda makschkeretaja Asmjères tilta tuwumâ, kur winsch bija apgulees. Pehz tam winu noweda slimnizâ, kur winsch, profesoram Scharkoam kopjot, eewehrojami labojâs.

Pee schahdeem slimneekeem, kuri peepeschi zaudê sawu lihdzschinigo zamanu, japeeskaita ari kahds profesors, kursch, slimibai uznahkot, uz reiz, wiseem klausitajeem par ne maseem brihnumeem, apstahjâs sawa preekschnesuma widû un sahka izgehrbtees, tapat ari kahds muzikis, kursch spehleja konzertâ, bet tad peepeschi apstahjâs un sahka it omuligi izgehrbtees.

Schis apbrihnojamais stahwoklis, kur kahds zilweks zeko un pastrahdà wisadus darbus, no kureem winsch, nahzis atkal pee zamanas, itin neko neatmin, daudzreiz uznahk zilwekeem pehz dazcheem

swehtkus. Kà rahdàs, ar rudens laiku paleek pee mehginaschanàs slinkaki; tà 30. septembrî bij jasapulzejàs uf dseedaschanu skolâ, tomehr uf to ne-eeradàs neweens. Mihkee jaunekli un jaunekles! nepaleekat kuhtri, bet parahdat, ka Preekuleeschi nepaleek ziteem pagasteem pakal, bet wiseem spehkeem zenschàs uf preekschu, un eepreezina pat daschu labu sirmgalwi jaukàm tautas dseesminam. J. P.

No Salas. Daschus gadus atpakal muhsu pagastâ bij daschadas sihwas kildas un zihnas; bet beidsamôs pahra gadôs tahs apklususchas un paceesi mehs nu jo tschakli uf weenprahtibu, uf kopu darbeem, it kà zensdamees sasneegt to, ko zihnu laikôs aisskawejuschi. „Mahjas Weesi" jaw biju aisrahdijis uf schejeeneeschu kopigeem usnehmumeem; schoreis waru atkal ar preeku pasinot par kahdu tahdu weenprahtibas stahbu: par sawstarpigu grahmatu lasischanu. Kad muhsu pagastam nebij isdewees eerihkot sew brihwbibliotekn un schejeenes dseedaschanas beedriba to aisina pee saweem apstahkleem par ne-eespehjamu, tad uf daschu schejeeneeschu, sewischki zeen. pagasta wezakà usmudinajumu, sabeedrojàs wisi, kas wehlejàs grahmatas lasit, 4 pulzinôs. Katrs pulzina dalibneeks nopirka par 1 rubuli grahmatas un tahs islasijis, bet ari ziteem dalibneekeem lasit, par ko dabu no teem atkal winu grahmatas. Kad weens pulzinsch sawas grahmatas tà islasijis, tad tahs pahrmaina atkal ar otrà, treschà un zeturtà pulzina grahmatam. Lai tiktu eegahdatas teescham derigas grahmatas un lai wairaki nenopirktu weenas un tahs paschas, tad tahs pehrk kopigi, pehz eepreeksch pahrspreesta saraksta. Par rabatu, kas wairumâ pehrkot teek aprehkinats, teek grahmatas glihti eeseetas, tà ka katrâ sehjumâ lai buhtu ap weenu rubli grahmatu. Grahmatu lasitaju saradàs 47; tà tad katrs, kas seedojis **weenu** rubli, dabus lasit grahmatas par **47** rubleem, kas isnahk gandrihs tik 2 kapeikas par sehjumu, pee kam katram wina pirktàs grahmatas paleek par pascha ihpaschumu. Lehtaku grahmatu lasischanu teescham newar eedomateees un droschi zerams, ka katrs dalibneeks, pirmà pirkuma grahmatas islasijis — kas buhs eespehjams tik pahra gadôs, ar preeku peedalisees pee otra pirkuma. Tik tas buhtu wehlejams, lai lasits tiktu wisur ar apdomu un sapraschanu, jo tik tà eespehjams to panahkt, ko zaur lasischanu gribam sasneegt, proti, sirds un prahta isglihtibu. Waj newaretu buht muhsu mihlâ Latwijâ daudz tahdu stuhrischu un kaktinu, kur mihla weenprahtiba usrahditu tahdus panahkumus! Waj tà mehs neatturetu laudis no sehnalu rakstu lasischanas un neisglahbtu kreetnu rakstu apgahdatajus no pametumeem? — Zeru, ka deesgan wehl osolu Baltijâ, kas tur, kur naw bibliotekn, waretu ar sekmi sawus tauteeschus pulzinat uf schahdu swehtibu nesoschu darbu — ja teem tik netruhktu labas gribas uf to. Tas buhtu „wehjisch, kas spirdsina un tautas kroni mirdsina".

Swejneeks.

Redakzijas peesihme. Loti preezajamees, dsirdedami it kà atbalsi uf rakstu „Widsemes Laika-grahmatâ" uf nahkoscho 1891. gadu, kur eeteikts, netik ween grahmatas, bet ari laikrakstus tahdâ pat lehtâ zetâ apgahdat lasischanai. Kas weenam naw eespehjams, tas daudseem it weegli panahkams!"

No Salas. „Aukstî wehji puhsch it bahrgi, seema ir jaw tuwumâ." 7. oktobrî, stipram seemelim puhschot, pee mums seme sahka tehrptees baltajâ seemas uswalkâ; gan zerejam, ka ta-jauno uswalku tik „usprowejusi" un to atkal drihs nowilks, atdos galigai ustaisischanai un pa to starpu mehs patraukstim nozirst wehl uf laukeem palikuschos kahpostus, bet neka: tik puhsch un sneeg! Aukstee wehji un sneegs loti nepatihkami muhsejeem, kas pee Rigas un Skanstes (Dinamindes) tilteem laiwâs pahrdod sawas dahrsu prezes, kur scho nepatikschanu wehl wairak pawairo pretschu lehtums, kas atkal zelàs no winu pahrmehrigas raschoschanas.

Uf zeen. pagasta wezakà usmudinajumu muhsu pagasta weetneeku pulks bij nospreedis aptaisit weetejo basnizu ar sehtu un apstahdit kokeem, kas nu ari padarits. Ari basnizas torna krustam tahds jaukums laikam pahrleeku patizis: tas apnizis augschâ weenmuligi rehgotees, kahdâ wehtrainâ naktî nehmees un nodrahsees semê — pee kozineem, eesisdams pee tam basnizai jumtu. Nokrischanas zehlons — nopuhschana. Un nopuhschanas zehlons? Laikam gan nepilnigi pret leetus eewilkschanos apsargata krusta eestiprinaschana torna galâ. Basniza tika eeswehtita 1870. g. Tà tad preeksch 20 gadeem isdaritas pawirschibas islaboschana nu maksàs daschus simtus! Swejneeks.

No Hallistes draudses, Pernawas aprinki. 25. augustâ tika pabeigti Hallistes basnizas muhra darbi, kas bija deesgan behdigi eesahkot, kur stalaschas ween pee torna sneedsàs lihds 23½ asu augstumâ. Schauschalas gahja zaur kauleem, skatotees, zik droschi un uszihtigi Zehsneeki strahdaja. No apakschas domaja, ka tur augschâ tornis tik daudz puhlinus neprasis, bet kad bija tik tahlu, tad tik redseja, ka tornis ir sapuwis daudz weetàs, wisas simsas nahza pahrmuhrejamas no jauna, kas prasija daudz puhlinu, tapat bija wezi keegeli jaiskal un jauni jaeemuhre. Bet tagad stalto Deewa namu usskatot, war katrs garam brauzejs leezinat, ka ir gan dailsch Deewa nams, ka otru Widsemê uf laukeem gan neatradis. Igauni uf to war buht lepni, ka wineem ir wislepnakà basniza. Pateiziba par to nahkàs wiseem Hallistes draudses lozekleem, kas sawu artawinu naw leeguschi, bet it sewischki pateiziba nahkàs zeen. basnizas preekschneekam v. Boch leelkungam un zeen. mahzitajam E. v. Dehn kgam, kuri sawus puhlinus neweenâ weetâ naw taupijuschi, tiklab darbeem, kà ari ar naudu. Wiss pahrlabojums maksajot lihds 3913 rbl. un 9¾ kap., kas ir deesgan kreetna suma. J. P.

No Ostrowas, Pleskawas gub. Naktî no 5. uf 6. oktobri, netahlu no pilsehtas, Tschinu zeemâ, semneekam Nikolajam Gorawskam nodega rija ar peedarbu un schkuhnis, labibu pildits. Peedarbâ bij kahdas trihs semkopibas maschinas un diwi labi sirgi, kuri lihds ar labibu un ehkam palika ugunim par upuru. Ugunsgrehks zehlees zaur to, ka pee kulschanas kahda glahschu lampa plihsusi un tad tuhdaf uguns aisdedsinaja puteklus, kuru ap to weetu bij leelâ mehrâ. Ehkas esot apdroschinatas par 1000 rbl., bet saudejumi buhs gan trihskahrt leelaki. — Ka muhsu tauteeschus zittauteeschi eeskata un sahk zeenit, to rahda pee mums nupat notikuschà pagasta sapulzes iswehleschana. Tolkowas pagastâ ihsâ laikâ tika no waldibas pahrmainiti wairak skrihweri un pagasta wezakee, kuri bija zittautneeki. Nu pehdejâ laikâ pagasta sapulze iswehleja par pagasta skrihweri Latweeti, Juliju Wilek kgu un par pagasta wezako ari Latweeti, Otto Weisman kgu. Lai gan Weismana kgs wisu spehku turejàs preti, negribedams peenemt tik gruhtu pagasta amatu par 300 rbl. masu algu gadâ, pagasta walde to wis neatlaida un pagasts pats apsolija pee algas peelikt. Wisi pee minetà pagasta peederigee preezajàs, ka nu esot reis sewim pehz pagasta labklahschanas ruhpigu wezako iswehlejuschi. Minetais Weismana kgs dsihwo jaw wairak gadus Tolkowas pagastâ un teek no wiseem apkahrtejeem par godigu un satizigu zilweku eeskatits. Loti preezajos, ka ari muhsu tauteeschus eewehro un wineem ustiz it swarigus amatus! — Kahdas 40 werstes no Ostrowas, Wischgorodezas pagastâ, uf Retschinas muischas semes, ir leels pulks Latweeschu un Igaunu nometuschees uf dsihwi. Kahdi trihs gadi atpakal wini dsihwoja nabadsigi, bet tagad jaw ziti paleek par turigeem wihreem. Maises un apgehrba wineem gan, kà rahdàs, ir peeteekoschi, bet sawâ starpâ satizibas tomehr wineem truhkst. Pehdejâ laikâ kahdâ swehtdeenâ is Ostrowas uf tureeni aisbrauza muhsu basnizas preekschlasitajs, Bindemana kgs, lai tur behrneem stundas dotu un ari laudim sprediki preekschâ lasitu. Lauschu sanahza leels pulks. Tà eet tanîs weetâs, kur naw pastahwiga draudses gana — mahzitaja!

A. Wiltors.

Is Walsts galwas pilsehtas.

Peterburgâ, 5. oktobrî. Keisara Majestate is sawàm pascha sumam Wisschehligi dahwaja 25,000 rbl. preeksch Wetlugas eedsihwotajeem, kas zaur ugunsgrehku 9. augustâ zeetuschi.

Peterburgâ, 6. oktobrî. Schodeen Keisara Majestates klahtbuhtnê jaunâ admiralitatê jauno brunu kugi „Gangut" eelaida uhdenî. Kuga garums ir 289 pehdas, platums 62 p., tas satura 6627 tonnus un eet 21 pehdu dsili.

Peterburgâ, 7. oktobrî. Keisariskàs atklahtas bibliotekas direktors Bitschkows eezelts par Walstpadomes lozekli.

— Pehz walstskontroleera sinojuma 1889. gadâ kahrtigu walsts eenehmumu bijis par 61,572,000 rbl. wairak nekà eepreekschu aprehkinats, bet isdewumu turpreti 3,074,000 masak par eepreekscheju aprehkinajumu; ahrkahrtigu eenehmumu bijis 53,520,000 rbl. un ahrkahrtigu isdewumu 70,751,000 rbl. wairak par eepreekschejeem; wisu eenehmumu kopâ bijis 47,843,000 rbl. wairak nekà isdewumu.

Peterburga, 8. okt. Finanzministris wakar sche pahrbrauza.

Peterburgâ, 9. okt. Inscheneeru komitejas lozeklis, generals Sabotkins, eezelts par inscheneeru leetu generalinspektora paligu.

Peterburgâ, 10. oktobrî. 13. armijas korpusa komandeeris grafs Tatistschews eezelts par Kaukasijas wirspahrwaldneeka paligu.

Redekas pahrskats par notikumeem Baltijâ.

No Walkas „B. W." sino, ka Lugaschu dr. mahzitajs Ullmann kgs, slimibas dehl, 1. oktobrî atstahjis sawu amatu. Wina weetâ eewehlets tahs paschas draudses lihdsschinigais paliga mahzitajs Gaigal kgs, kursch uf Skujeni wis ne-eeschot.

Jelgawas Latw. Beedribas Rakstneezibas Nodala notureja pehz brihwdeenam sawu pirmo sapulzi 4. oktobrî. Wispirms sakahrtoja eesuhtitos etnograsiskus materialus, kurus jo bagatigâ mehrâ bij eesuhtijuschi sekoschi tautas gara mantu zihtigi krahjeji: 1) Legsdu Ingus, skol. Gaweesê: tautas dseesmas is Grobinas apgabala tureenes islokstnê (a. krustubu dseesmas, b. kahsu dseesmas, c. behru dseesmas). Par teizeju bijusi Ilse Wirkowas, 77 gadus weza. 2) Radaweeschu Hansis: Rodawas islokstna (par Rodawu sauz kahdu dalu no Behrsaunes pagasta, Zehsu aprinki). 3) J. Plahkis (Kuldigâ): tautas dseesmas, salasitas pa Kabiles pagasta un usrakstitas weetejâ islokstnê; 1 teika is Kabiles. Par teizejam bijuschas Wihku Juhle un Plahnu Lihse. 4) B. Oltinsch: 100 tautas dseesmas un 2 teikas Krona-Elkschnu pagasta islokstnê (Jaun-Jelgawas aprinki). Teizeja: Elkschnu pagasta Kaudsen-Produ mahju Anna Stahl, 83 g. weza. 5) Stukulu Indrikis: a. 56 tautas dseesmas, usrakstitas weetejâ islokstnê Krustpils Stukulôs. Teizeja: Stukulu Ede, ap 70 g. weza. b. Tautas dseesmas, usrakstitas Dweetes-Eserlejâ (Jlukstes aprinki). 6) Truhbu Anna (Schwitenê): Tautas dseesmas is Schwitenes apgabala. Teizejas: Trihne Wilks, Greeta Gailis un Lihse Jankauska. 7) Ansis Lerchis-Puschkaitis: Dschuhkstes-Peenawas apgabalâ usrakstitas tautas dseesmas. 8) D. Straudowskis: Platones apgabalâ usrakstitas tautas dseesmas. 9) Pukischu Frizis: 118 tautas dseesmas, Kandawas apg. noklausitas. 10) D. Lauzinsch (Rundalê): a. kahsu dseesmas, b. maleju dseesmas, c. talkas dseesmas. 11) Tuhbu Jahnis: Apdseedaschanàs dseesmas is Schwitenes apg. 12) Freimanu Jahnis (Behrsmuischâ): Swehtà meita (teika). 13) Maturu Atis (Jelgawâ): Mahju nosaukumi Grentschu pagastâ (Tukuma apr.) un Krona-Abawas pag. 14) Tapilneeku Kaspars (Kandawâ): 4 teikas is Kandawas, 1 is Matkules. 15) Melperts no Melnesera (Jhles pagastâ): 2 tautas dseesmu krahjumi (pawisam 72 tautas dseesmas). 16) Karps, skol. Kuldigâ: As un mas (diwas burtnizas daschada materiala Zeswaines islokstnê, Zehsu apr.); intresanti krahjumi. 17) M. Schiminsch (Bruknâ): Lahtschu Krischus, teika. 18) Kaulinsch, stud. phil. Terbatâ: Tautas dseesmas un 1 teika (par wilku), Sausnejeeschu un Weetalweeschu islokstnês usrakstitas; jo ruhpigi sawahkti materiali. 19) Kaschoku Minna: 174 tautas dseesmas. 20) Kr. Miluns: Tautas dseesmas, Leischôs, Scheimes apkahrtnê, Gleebawas pagastâ usrakstitas weetejâ islokstnê; 1 pasaka (par lapsu un wahrnu). 21) Kr. un Pet. Miluni: 203 tautas dseesmas, Scheimes apkahrtnê, Gleebawas pagastâ usrakstitas; 253 sakami wahrdi. 22) D. Skreija (Slokâ): 74 tautas dseesmas. 23) P. Jklaws (Greenwaldes Lejas-Braulôs): 57 tautas dseesmas. 24) J. Esers: 7 tautas dseesmu meldijas, pa Kroti un Bunku sakrahtas. 25) K. Scheema (Osolneekôs): Tautas dseesmas un meldijas. — Bibliotekai dahwajis: Kaulinsch, stud. phil. Terbatâ: paschapzeretu „Ueber die (lettische) mundart von Sassen und Fehteln (Livland)" un eespeestu „Beiträge z. kunde d. indg. sprachen XIV. — Musejai dahwajuschi: 1) P. Jklaws: schkehpa galu, Greenwaldes Lejas Brauka Wehrgupes krasta malâ atrastu. 2) Freimans: 1 sudraba monetu. 3) Burkans (eerehdnis Jelgawâ): 1 sudraba monetu. 4) Fuchs (Dschuhkstê): bruneneeku peesi.

Kà redsams, Nodaka sawâ deesgan ihsâ pastahweschanas laikâ eeguhwusi tahdu ustizibu.

---

eewainojumeem, zaur kureem smadsenes tikuschas satrizinatas, bet it sewischki pastahwigi slimojoscheem zilwekeem. Lai zeen. lasitaji wehl jo skaidraki ar scho brihnumigo parahdijumos eepasihtos, tad te wehl teek daschi peemehri pastahstiti no wisjaunakà laika.

Emils D., 30 gadu wezs wihrs, ir nerwu slimigas mahtes dehls; wina tehws bija schuhposchanai padewees. Winsch ir loti asprahtigs un gudrs wihrs, zaur ko winam bija eespehjams, par kreetneem darbeem augstskolâ ispelnitees selta medaljas. No eesahkuma winsch studeja ahrstu sinibas, bet tad pahrgahja uf teesu sinibam, kuru studijàm winsch tik nopeetni nodewàs, ka drihs ween eenehma eewehrojamu adwokata weetu Parisê. Deemschehl winsch no sawas mahtes ir mantojis nerwu slimigumu; winsch ir weegli hipnotisejams un peeder pee teem garlaizigeem slimneekeem, kas par tahdeem eedomajuschees un par kureem scha gada „Mahjas Weesa" 9 numurâ atradàs garaks raksts. Drusku stipraks trokšnis, skalsch swilpeens, jeb ja kahdu zeetu leetu sit weenu uf otras, aisnem uf reis winu tahdâ mehrâ, ka winsch azumirklî eemeeg; pat ja spogulî atspogulojuschees stari winam atspihd uf azim, winsch tuhlit nahk hipnotiskâ stahwoklî. Kahdu deenu schis pats kungs ee-eet kahdâ kafejas restorazijâ birschas tuwumâ un ais pahrskatischanàs nosehschas kahdam spogulam pretim. Bet tiklihds winsch spogulî eeraudsija sawu gaischi apgaismoto tehlu, winsch tuhlit atkrita atpakal un eemiga. Pahrbrihnejuschees un isbihjuschees, peesteidsàs winam klaht ziti zilweki, kuri atradàs tuwumâ un winu nonesi tuwakajâ slimnizâ, kur winu it weegli atkal usmodina.

Kahdâ zitâ deenâ D. kgam, kursch jaw bija sew slawu eeguwis kà teesu aisstahwis, wajadseja pee teesas atkal kahdu apsuhdseto aisstahwet. Winsch apsuhdseto aisstahw apbrihnojami weikli, sawâ aisstahweschanas runâ weenu apsuhdsibas punktu pehz otra atspehkodams. Runas widû winsch no nejauschi eewehro teesas presidentu, kà tas uf winu nopeetni skatas; te winsch peepeschi sahk stostitees, beidz runat, panem sawu zepuri, un ne wahrda nesazijis, aiseet is teesas nama prom. War gan domatees, kà klahtesoschà publika par to bija pahrsteigta! Tikai otrâ deenâ winsch atkal pamodàs no sawadà eemiguma. Winu atrada Wersalâ, uf kureeni winsch pa dselszeku bija nobrauzis un tur kahdâ weesnizâ nakti pahrgulejis.

Sem lihdsigeem zehloneem D. kgs parahdàs kà diwkahrtigs zilweks, dubult-pats; winsch pasaude sawu samanu, aismirst sawu pagahtnibu un top it kà par otru pascha personu, kas no lihdsschinigàs pawisam atschkiras. Winsch iseet, pahrnahk mahjâ, eepehrk daschadas wajadsibas, spehlê, eekahpj dselszeka wagonâ, eet weesibâs un scho wisu winsch isdara otràs pascha personas garâ, par kahdu winsch tagad tapis. Bet kad nu winsch zaur kahdu atgadijumu it kà no meega atmostàs un top atkal par pirmejo paschu, tad winsch wairs neko neatminàs, ko nupat darijis. Tà tad otrais pats ir likts atkal pilnigi pee malas un pirmejais pats eenehmis wina weetu. No ta war droschi teikt, ka pateesibâ ir diwi D., weens, kas atrodàs weselâ, parastâ stahwoklî un ir atkarigs no sawas ihstenàs, pateesigàs personibas, un otrs D., kas no pirmejà gluschi atschkiras, un parahdas tad, kad winsch it kà eemeeg un tad wisu it kà pa meegam dara.

23. septembrî 1888. g. D. kungs bija sakildojees ar sawas mahtes otro wihru. Winsch no scha atgadijuma bija loti usbudinats, tà ka winsch pastahwigi par to ween domaja. Zaur scho usbudinajumu winsch pehdigi pahrwehrtàs atkal par sawu otro paschu. Winsch uf reis bija pasudis, un neweens nesinaja, kur palizis. Trihs nedelas pehz kildoschanàs ar sawu patehwu winsch peepeschi parahdijàs Wiljar-Sen-Marselinâ (Omarnas departamentâ). Kà gan winsch to laiku no septembra lihds oktobra mehnescha widum bija pawadijis? Winsch pats neatminejàs itin neko, kas pa scho laiku notizis, ko winsch wisu darijis un kà schinî sweschâ pilsehtâ nokluwis. Uf kureeni winsch wispirms bija no Parises zekojis? Winam no ta naw nekahdas jausmas. Wiss tas laiks pagahjis it kà pa meegam. Tikai weenu atgadijumu winsch it dsihwi atminas, proti, ka ar sawejeem stipri sakildojees. Un schis atgadijums bija ari pehdejais, pirms winsch peenehma sawa otrà pascha ihpaschibas. Wehlak tik dabuja no ziteem zilwekeem sinat, ka winsch bija nogahjis pee Sen-Marselinas mahzitaja, tad apmeklejis sawu krusttehwu, Omarnas biskapu, pee wina daschas leetas saplosijis, grahmatas un rokrakstus saplehsis. Tahlak issinaja, ka winsch schinî atgadijumâ istehrejis kahdus 500 frankus.

Zilweka kermens.

Wairoka.

Zilweka kermens sastahw no 165 kauleem un 500 muskuleem. Asinis ir peeauguscham lihds 30 mahrzinu, gandrihs wina smaguma peektà daka. Sirds garums ir lihds 6 zolleem un zaurmehrs lihds 4 zoleem. Wina pukst 70 reis minutê, 4200 reis stundâ, 100,800 reis deenâ, 36,772,000 reis gadâ. 70 gadu sirmgalwim sirds ir pukstejuse 2565 miljonu reischu. Stundâ mehs elpojam zaurmehrâ 1200 reis, pee kam mehs eenemam deenâ 600 galonu gaisa (galonei ap 225 kubiku zoku). Peeauguscha wihra smadsenes ir 3 mahrzinu 8 untschu smagas, seewas turpretim drusku weeglakas. Ar smadsenem stahw sakarâ nerwi, kuru skaits, eerehkinot wisus nosarus, ir leelaks par leelako armiju, kahda jel kad ir tikuse usstahdita. Katram muhsu ahdas zeturtdaļas zolam ir 3500 poru, kuri pateesibâ ir masi steebrini no 1¼ zoku garuma; wiseem kopâ buhtu tà tad 201,166 pehdu jeb gandrihs 40 juhdschu garums.

ka tschaklee tautas gara-mantu krahjeji jo bagatigâ mehrâ zenschas pabalstit tahs darbibu, tai peesuhtidami daschdaschadus un eewehrojamus materialus. Schahds wehrojums modina jo patihkamas juhtas darbneeku sirdîs, tas noder par usskubinataju us nenogurstoschu darbibu. Bet wiseem teem tauteescheem, kas nepeekususchi nahkuschi is ahreenes talkâ un to labpraht daris ari turpmak, peenahkas leelakâ pateiziba, ko teem labpraht issakam. Ar weenoteem spehkeem daadsi kas panahkams. To peerahda ari schahs sapulzes balwu (eesuhtijumu) sakahrtojums. Nodalas usaizinajums, kraht un eesuhtit materialus apgabala islokshnês, atradis jo plaschu atbalsi. Zeram, ka schinî sinâ wehl jo projam radisees talzineeki un pabalstis Nodalas darbibu, kas ari wehlejams tadehl, lai „islokschnu isdewums", ko Nodala nodomajusi turpmak laist tautâs, pilnigaki noderetu sawam mehrkim (sinatnei).

Tahlaku Nodalas sapulze apspreeda daschus eekschejus jautajumus. Grahmatu eespeedejs A. Reinbergs sinoja, ka Nodalas rakstu krahjums „Tautas dseesmu wirknes" jaw pagatawots. Nolehma par jauno krahjumu, kas $4^3/_4$ lokschnu beesi, pahrdodot nemt 20 kap. Schimbrihscham krahjums dabujams A. Reinberga speestawâ Jelgawâ un wisâs Latweeschu grahmatu pahrdotawâs.

Jautajumu wakarus eesahks ar pirmo jautajumu isskaidr. wakaru 13. oktobrî, kuru wadis Dr. Dsinters. (T.)

Maskawâ, 7. oktobrî. Maskawas uniwersitate nolehmuse, ismaksat 1000 rbl. leelu premiju par Kreewijas wehstures mahzibas grahmatas sarakstischanu, kurâ eeweetotas seemel-reetuma gubernu wajadsibas. Galwenakâ wehriba sarakstot jagreesch us Kreewu eedsihwotaju likteni seemel-reetuma apgabalâ, us winu puhlem, pareistizibu, walodu un tautas ihpaschibas sargat pret Polu katolu usmahzibàm; tahlak ar wehsturigeem sakteem japeerahda, ka minetam apgabalam ar Poleem un katolismu ne kas naw bijis kopigs.

Maskawâ, 8. okt. Sche nodomats eetaisit pastahwigu sawstarpigu isstahdi no ahrsemju un Kreewijas ruhpneezibas raschojumu paraugeem; pee tam grib eetaisit ari biro preeksch komisionaru un tirdsneezibas operazijam, tapat ari teknisku biro.

Saratowâ, 8. oktobrî. Wakar swehtswinigi atwehra jauno birschu.

Ashabadâ, 9. oktobrî. Usumadâ eeradàs wairaki wilnainu drehbju fabrikanti is Rukè un Tirkoenas, lai waretu eepasihtees ar Aiskaspijas, Bucharas, Seemel-Afganistanas un Turkestanas aitu wilnas produkziju waj aitu audseschanu un spert pirmos solus wilnas isweschanas sinâ us Franziju.

Is Rigas.

Sinibu komisijas sehdè pagahjuscho treschdeen preekschneeks sinoja, ka Komisijai peesuhtijuschi rakstus: Osolinu Niklaws — tautas mihklas is Grasdones pagasta; Leepinu Jahnis — tautas dseesmas is Aderkascheem; Stutschka Madala is Stukmaneem — tautas meldijas; Janfona Frizis — tautas mihklas, salasitas Igenes pagastâ, un R. W. Behrsinsch — tautas dseesmas, salasitas Koses nowadâ un Anneneeschôs. Grahmatas dahwaja: Mellina grahmatu pahrdotawa winas apgahdibâ isnahkuschas grahmatas — П. Дадзитъ. Учебникъ русскаго языка. Рига 1889 г.; Наглядное обученіе русскому языку. Первая книжка. Гольдингенъ 1889; Usdewumi galwas un rakstu rehkenôs. Skolai un mahjai metodiski sakrahjis A. Terauds. Pirmais aploks; Weens pats Londonê. Stahsts. No Anglu walodas tulkojusi Gaujenes Marija. Rigâ 1889.; Гусли. Русскія и Латышскія народныя пѣсни. Рига 1890 г.; Laschu Peteris — Beyträge zur Geschichte Peters des Großen, von Hart. Ludw. Christian Bacmeister. Zweyter Band, Riga 1776.; Grundriß der Geschichte Rußlands von Nikolai Usträlow. Berlin 1841.; Sechs Predigten von Ernst Bernewitz. Mitau. 1847. Jahnis Abbolinsch — Jahresbericht über die Fortschritte auf dem Gesammtgebiete der Agricultur-Chemie. Neue Folge, XI. 1888. von Dr. A. Hilger. Berlin. 1889., un Die Primbildung der Dorpater Landsmannschaften. Eine kritisch-historische Untersuchung von Theodor Neander. Mitau 1884. Bes scheem dahwinajumeem Komisijai peesuhtits kahds rokraksts no 1779. gada „Speculum Juris Livonici ꝛc." Raksts sadalits 34 nodalâs, kurâs atrodami nosazijumi par toreisejo teesaschanas kahrtibu, teesneschu un prahwneeku peenahkumeem, toreisejo dsimtlauschu stahwoklis pret muischneekeem u. t. t. Igaunijâ un Widsemê, kà ari us Sahmu salas. — Aronu Matiss sinoja, par P. Allunana is Krisburgas apgabala eesuhtito pasazinu „Pelnuruschke", salihdsinadams scho teiku ar Wahzu pasihstamo „Aschenbrödel" (pehz Grimma isdewuma). „Pelnuruschke" ne-esot wis tapinata no winai loti lihdsigàs Wahzu pasakas, bet usskatama par patstahwigu Latweeschu ihpaschumu. Sapulze nolehma, „Pelnuruschki lihds ar Arona" plascho apspreedumu nodrukat kahdâ wehlaki isdodamâ rakstu krahjumâ. Jo dsihwas pahrunaschanas un apspreeschanas sazehlàs sapulzê, kad aiskustinaja jautajumu par sweschwahrdu leetoschanu sewischki laikrakstôs. Schinî jautajumâ apluhkoja sweschwahrdu leetoschanas gahjeena wehsturi. Agraki rakstneeki ruhpejuschees isskaust is Latweeschu walodas wisus sweschwahrdus un to weetâ leetot laimigi waj nelaimigi raditus wahrdus, ja tahdu truhzis. Bet ar laiku pahrleezinajuschees, ka daschôs atgadijumôs jo derigi leetot ari sweschwahrdus; te nu atkal pahrkahpuschi wajadsibas robeschas un tagad muhsu rakstneezibâ sastopams leels bars bes wajadsibas leetotu sweschwahrdu, pee kam aisrahdija us „ofizeeri", „resp." u. t. t. Schis jautajums buhs jaeewehro it ihpaschi muhsu rakstneekeem un awischneekeem, lai daschs jauks ihsts Latweeschu wahrds tik tadehl neissustu is tautas atminas, ka weens waj otrs kahdu jehgumu sina apsihmet ar sweschwahrdu. — Muhsu senehwi, neprasdami zitas walodas, it jauki prata domas ismainit sawâ starpâ, dsilas juhtas tehrpt weenkahrschôs un tomehr dailôs wahrdôs, dabas jaukumus apdseedat tagadejeem dsejneekeem preekschsihmigâs dseesmâs. Zerams, ka rakstneeki un awischneeki eewehros Sinibu Komisijas sapulzê aiskustinato, muhsu literaturas attihstibâ swarigo jautajumu. (B. W.)

Kugueezibas beedriba „Austra". Pehdejâ domes kahrtigâ mehnescha sapulzê direkzijas sinojums par kugu rihzibu pagahjuschâ septembra mehnesi bija schahds:

1) Kugis „Aurora", kapt. K. Mandelbergs, schim brihscham eenem Rigâ koku lahdinu us Kalais (Franz.). Frakts maksa 40 fr. par stand.

2) Kugis „Teriberki", kpt. S. Lasis, atrodàs Grangemouthê (Skotijâ), kur eenem lahdinu preeksch atweschanas us Rigu. Frakts maksà 5 mahrz. sterl. par kiel no $21^1/_5$ tonneem.

3) Kugis „Jupiters", kapt. F. Kagans, atrodàs wehl zelâ us Kardifu (Angl.).

4) Kugis „Kolumbus", kapt. P. Bauers, 27. sept. sasneedsis Kollo (Afcikâ) un eenem korku malkas lahdinu us Rigu. Frakts maksa 28 rbl. par tonnu no 1023 klo.

5) Kugis „Austra", kpt. K. Bauers, atrodàs wehl zelâ us Oporto (Portugalijâ).

6) Kugis „Latawa", kapt. B. Osolinsch, 2. oktobrî atstahja Rigu, un dewàs ar koka lahdinu zelâ us Kardifu (Angl.) Frakts maksà 25 schil. par stand. planku un 43 schil. par asi spizmalkas. Wisa frakts ap 2660 rbl.

Kase apgrosijuse sekoschas naudas sumas:

Atlikums no aug. m. kasê	1578 r.	76 k.
Eenemts sept. mehnesî	4772 „	95 „
Kopâ	6351 „	71 „
Isdots sept. mehnesî	5218 „	43 „
Atlikums us 1. okt. kasê	1133 „	28 „
Kopâ	6351 „	71 „

Isdewumeem peeskaititi ari 1000 rbl., kas noguldîti Rigas pilsehtas Diskonto bankâ.

Tad nupat no kapt. K. Bauera dabuta sina, ka kugis „Austra" jaw 4. okt. sasneedsis Oporto (Portugalijâ).

Deenas pawehle Rigas pilsehtas polizijai. Pastahwigi eewehroju, ka us pilsehtu atbraukuschee semneeki, kuru wesumôs atrodàs seens un zits weegli aisdegoschs materials, ar uguni apeetàs loti neusmanigi, smehke pihpi un papirosus, degoschos galus nosweesch us eelu un tahdâ sinâ war dot eemeslu preeksch ugunsgrehka izselschanàs. Dehl schihs nekahrtibas nowehrschanas usdodu eezirknu pristawu kungeem, tiklab personigi us to luhkotees, kà ari us posta stahwoscheem gorodowojeem un wiseem ziteem ahreja deenesta eerehdneem peekodinat, lai stingri usluhko, ka us no laukeem eebraukdameem wesumeem neteek smehkets.

Pasuduschi. Pehz Pirts eelâ sem Nr. 21 dsihwojoschàs Magdalenas Metneek luhguma ir usdots eezirknu pristaweem, usmeklet winas pasuduscho wihru, atwalinato saldatu Kristapu Metneeku. — Tapat pehz Kasimira Mizkewitscha luhguma jausmekle pasuduschais Pleskawas-Rigas dselszeka zitreisejais atslehdsneeks Wladislaws Mizkewitschs. — Pehz Warschawas wirspolizijmeistra telegramas no 22. septembra ari jausmekle Aleksanders Nelkens, kuram schinî gadâ jaeerodas us kara klausibas ispildischanu.

Sahdsibas. Upes eelâ sem Nr. 14 dsihwojoschais reserwas saldats Andrejs Bogdanowitschs pasinoja polizijai, ka 5. oktobrî is wina neaisslehgtâ dsihwokla issagts kabatas pulkstens, 10 rubku wehrtibâ un 9 rubli skaidrâ naudâ. — 9. oktobrî no Daugawâ atrodoschâ twaikona „Ansgar" nosagts mekaniskais pumpis, ap 10 r. wehrtibâ.

Laupischanas. Meistars Pichlawa fabrikâ, Leelbritanijas pawalstneeks Eduards Zipiors pasinoja polizijai, ka winam reisâ ar Artemiju Trofimowu pa Peterburgas schoseju us mahjam ejot, beidsamais atrahwis wina selta pulksteni, 75 rbl. wehrtibâ un pehz tam pasudis. Polizija Trofimowu usmeklejuse un pulksteni pee wina atradusi. — Reweles eelâ sem Nr. 50 dsihwojoschà Kristine Rosenberg pasinoja polizijai, ka 9. oktobra wakarâ winai us mahjam ejot, kahds nepasihstams zilweks Dahrtes eelâ usbruzis un is winas rokam israhwis dahmu mehteli, 45 rbl. wehrtibâ, ar kuru pasudis.

Nelaimes notikums. Strahdneeki Lilienthals un Rosenstrauss naktî us 6. oktobri Höpkera sahgdsirnawâs, Mihlgrahwî, zaur sem dsirnawàm iskritushi dehleem tika eewainoti un proti, pirmam pahrlausta roka un otram weena kahja pahrlausta un otra ismeschgeta. Eewainotee aisweesti us slimnizu.

Peepescha nahwe. Naktî us 6. oktobri Gertrudes eelâ sem Nr. 119 atrodoschâ namâ peepeschi nomira Rigas pilsons Oskars Kasparsons, 50 gadus wezs. Pehz ahrsta isteikuma nahwe zehlusees zaur treeku. — Atraitne Emilija Stumpf, kura 6. oktobrî dehl testamenta sarakstischanas bija aisgahjuse us Kehninu eelâ sem Nr. 27 atrodoscho notara Schwarza kontori, tur peepeschi nomira ar sirdstreeku.

(R. P. P. A.)

Peeteekoschi ne-eewehrots swarigs usturas lihdseklis.

Mehs daudsreis meklejam tahlumâ to, kas mums ir itin tuwu klaht. Tà ne reti mehs aismaksajam dahrgu naudu par leetam, kuras mums pascheem ir un par kuràm nebuhtu wajadsigs gandrihs ne grascha isdot, tahs waretu par welti dabut.

Scheem wahrdeem par peerahdijumu lai buhtu atlauts usrahdit us kahdu usturas lihdsekli, kuram deemschehl peegreesch par mas wehribas, kas gandrihs kà neko nemaksà, un tomehr wina weetâ leeto daudz dahrgakas weelas, kas deriguma sinâ nebuht naw daudz pahrakas par pirmejo, bet gan nesalihdsinami dahrgakas. Schis swarigais un lehtais usturas lihdseklis ir katram it labi pasihstamàs — sehnes!

Par sehnu swarigumu kà usturas lihdsekli Dr. Hëlers raksta tà: Kimiski ismeklejot ir neapgahschami peerahdits, ka sehnes, kuras wisnabagakàs no slahpekla weelam, tomehr katrâ laikâ war blakus stahdit slahpekla wisbagatakajeem pahkstu augeem, kà sirneem, pupam u. t. t. Labakàs sehnes turpreti schinî sinâ ir salihdsinamas ar gaku! Sehnes garschas sinâ lihdsinajàs gakai (it sewischki tela gakai). No sewischki leela swara pee tam wehl ir daschadee zilweka usturai nepeezeeschami wajadsigee sahli, kurus sehnês atrod eewehrojamâ mehrâ.

Pehz kimiskeem ismeklejumeem sehnes satur:

Proteïna weelu	22,8—36,3	proz.,
ekstraktiu weelu	23,2—57,3	„
fosfatu	20,1—37,7	„
kaliju	48,7—55,9	„
magnesiju	2,0—18,0	„
mannitu zaurmehrâ	1,2	„

Ne katram no zeen. lasitajeem buhs peeteekoschi pasihstams, no kahda swara zilweka meesas usturai ir weena jeb otra no nupat minetàm weelam; us preekschu zeram pasneegt plaschaku pamahzibu par tahm, kà ari wispahri par kimijas swarigo nosihmi. Schoreis tuwaki peeminesim tik pirmo weelu kà wisswarigako, proti proteïnu. Proteïna weelu katrs no zeen. lasitajeem it labi pasihs, ja tik norahdam us — olas baltumu. Tà tad par proteïna weelam nosauz wisas tahs weelas, no kuram katrs dsihws radijums attihstàs; proteïna weelas tà tad ir tas materials, kuru isleetojot teek usbuhwets tiklab zilweka, kà katra zita dsihwa radijuma wiss organisms. Kimiski ismeklejot, wisas proteïna weelas sastahw is oglu weelas, uhdens weelas, slahpekla, skahbekla un sehra. Ka tas pateesibâ tà ir, un newis zitadi, to katrs no zeen. lasitajeem war redset pee olas. Ja olu leekam isperet, tad is tahs tatschu isnahk ahrâ dsihws zahlits, kuram ir kauli, meesa, spalwas, azis, ausis, wahrdu sakot, pilnigs dsihwneeks, pee kura itin neka netruhkst! Ja mehs olu jeb olas baltumu apluhkojam, tad waram nesin zik smalki un wehrigi to apraudsit, gan pret uguni, gan pret gaismu, kà tik ween gribedami, tomehr tanî nebuht ne-eeraudsisim apkahrt peldam kahdu kaula gabalinu, kahdu spalwu, nagu jeb meesas gabalinu. Un tomehr baltumâ un dseltenumâ wisas schahs meesas dalas apkahrt peld! No tahm teek dsihws zahlits usbuhwets! Turpmak zeen. lasitajeem pasneegsim plaschakas apbrihnojamas sinas par olu un zahlischa attihstischanos.

Tà nu mehs buhtu eepasinuschees ar scho swarigo weelu preeksch zilweka meesas usturu. Ja gribam kahdu baribas weelu apspreest pehz winas wehrtibas kà usturas lihdsekli, tad wajaga wispirms issinat, zik tai ir proteïna weelu, kaut gan ari jagreesch wehriba us zitàm weelam.

No ta redsams, zik swarigs lihdseklis zilweka usturai ir sehnes. Sehnês zaurmehrâ atrodas 30 proz. proteïna, kamehr rudsôs tikai 13 proz., kweeschôs 15 proz., sirnôs 26 proz. un lehz. 28 proz.

Bet sehnes lasot wajaga buht labi usmanigam, tadehl ka atrodàs daudz ari giftigu sehnu, kuras no aprakstà ween newarès isschkirt no labajam, bet wiederigaki ir, ja nesinatneeks pirmâ laikâ eet lihdsi sehnot tahdam zilwekam, kas wisas sugas it labi pasihst un kaujàs no wina serahdit, kuras sehnes zilweka leetoschanai derigas un kuras atmetamas. Wispahri, sehnojot, jaeewehro, ka wisas sehnes ir nederigas, kuras

1) ir wezas un isdehdejuschas;

2) tahdas, kuram pretiga smaka;

3) wisas tahs, kuru gala drihs top sila jeb silgana, ja tanî eegreesch, un

4) tahdas sehnes, kuram ir peena sula.

Pee schahs paschas reisas wehl buhtu peeminams, ka siniski par sehnem nosauz ari wisus tos sihzinos dihglischus, kurus tik leelàm warroschanas glahsem war saredset. Schahdas katram pasihstamas sehnites ir ari muhsu meeles.

Scho rindinu noluhks bija, greest zeen. publikas wehribu us scho swarigo usturas lihdsekli, kuru leetainâs wasarâs un rudenôs war salasit deesgan leelâ mehrâ. Labi eetaisitas un eesahlitas, tahs usglabasees zauru seemu lihds pat wehlam pawasarim un buhs arweenu loti sahtiga bariba. Scham usturas lihdseklim deretu gan wairak peegreest wehribas, nekà tas pateesibâ noteek.

K—neeks.

Sihkumi.

— Seeweeschi-arkitekti. Wisjaunakâ laikâ seeweeschi sahk eenemt amatus un zitas weetas, kurus peenahkumus lihds schim weenigi wihreeschi ispildija un bija droschi pahrleezinati, ka weenigi wini scham darbam derigi. Tà nupat Peterburgâ kahda jauna Kreeweete, kura apmeklejusi inscheneeru skolas Briselê un Parisê, eesneegusi tirdsneezibas un ruhpneezibas ministerijai peeprasijumu, waj winai neatlautu Kreewijâ ispildit arkitekta amatu un buhwju wadibu usnemtees. Ministerija scho jautajumu wehl naw isschkihrusi, bet to nodewusi Peterburgas arkitektu sabeedribai pahrbaudischanai.

— Pasihstamais Kreewu dsejneeks Plaschtschejews, kura 40. dsejneeka jubileju preeksch 3 gadeem loti lepni noswineja, peepeschi tapis par milionaru! Schinis deenàs mira kahds attahls wina radineeks, kas winam atstahjis wisu sawu mantu: wairak nekà 2 miljoni rublu skaidrâ naudâ, 4000 desetinas semes wisaugligakâ walsts gubernâ un lepnu namu Peterburgâ. Tik peepeschi par miljonaru tapuschais rakstneeks dsihwoja loti nabadsigôs apstakles.

— Miljonars Dschons D. Rokefelers dahwajis Baptistu augstskolai Tschikagâ weselu miljonu dolaru. Schai augstskolai bes ta wehl ir dahwatas eewehrojamas sumas, tà ka tai ir eewehrojama manta.

Atbildes.

M. A. — P. Telpas trukkuma dehl — nahkoschâ numurâ.
L. — K. Tapat.
B. — Sl. Pateizames par laipno eesuhtijumu. Us apsolitteem turpmakeem raksteem gaidisim.
Nogulim — A. Suhtijumu sanehmam; pateizamees.
Wodseneescham — N. Gr. Nopeetna saturu raksteem dodam arweenu telpas paschâ „Mahjas Weesi". Juhsu wehlejumos pehz eespehjas eewehrosim. Eesuhtitos rakstus turpmak isleetosim. Pateizamees par laipno apsolijumos, turpmak pee „Mahjas Weesa" lihdsstrahdat.
Bedr. — J. Eesuhtitàs mihklas turpmak isleetosim.
Silamalas Waiwar. No eesuhtiteem rakstteem turpmak isleetosim.
Karklukreewam — N. Tapat.
Gahjsemneekam — W. Tapat. Red.

Is muhsu weesigàs sadsihwes.

„Rigas Latw. Beedriba."

Swehtdeen, 14. oktobrî, plksi. 7 w.: teatris. Israhdis: „Preziosa". Slatu luga 4 zehleenôs no Pius Aleksandra Wolfa. Musika no Karla Marija von Webera. Latwiski no Sterstu Andreja.

„Jonatana beedriba".

T. p. d., plksi. 1 deenâ: ahrkahrtiga pilna sapulze.

„Katrinas dambja dseed. beedriba".

Sestdeen, 13. okt., plksi. $^1/_2$9 w., Berga basara sahlê: bilschu wakars ar premiju isdalischanu un deju.

Deewa-kalposchana Rigas basnizàs.

Swehtdeen, 14. oktobrî 1890. g. Jahna basnizâ mahz. Weyrichs pulksten 9 preeksch pusdeenas un mahz. Bernewitzs pulksten 2 pehz pusd. Gertrudes basnizâ mahz. A. Walters pulksten 9 preeksch pusdeenas Jesus basnizâ mahz. Bergmanns pulksten 2 pehz pusdeenas. Mahrtin basnizâ mahz. Paukschens plksi. 5 pehz pusd. Trihsweenibas basnizâ mahz. Fromms pulksten $^1/_2$9 pr. pusd. Pahwila basnizâ mahz. C. Walters pulksten $^1/_2$9 preeksch pusdeenas.

Tirgus sinas.

Rigâ, 11. oktobri 1890. g.

Kweeschi: Kursemes bruhnee, pehz labuma, 80—82 kap. pudâ, Kreewu, Sakstonka, 128 mahrz., 95 kap. pudâ, seemas-kweeschi, pehz labuma, 82—95 kap. pudâ.

Rudsi: Kreewu, 120 mahrz., 73 kap. pudâ, Kursemes, 120 mahrz., 72 kap. pudâ, Kursemes schahwetee 120 mahrz., 72 kap. pudâ.

Meeschi: Kursemes diwkanschu, 110 mahrz., 67—68 k. pudâ, Kreewu, 110 mahrz., 71 kap. pudâ, schahweti, 100 mahrz., 71 kap. pudâ.

Ausas: Kursemes, pehz labuma, 52—65 kap. pudâ., Kreewu, zaurmehra labuma, 58—60 kap. pudâ., Kreewu, augstaka labuma, 61—68 kap. pudâ, schahwetàs, 57 kap. pudâ, pahrdeweji.

Linsehklas: weenkahrschàs 7mehrejas, 107—109 kap. pudâ, stepju sehklas, 7mehrejas, 119 kap. pudâ.

Kanepu sehklas: schahwetas 101 kap. pudâ.

Kweeschu klisas: rupjàs 48 kap. pudâ, pahrdeweji, smalkàs 45 kap. pudâ.

Jaunakàs sinas.

Widsemes gubernas waldê par „Widsemes gubernas awises“ redaktoru un par awischu galda preekschstahwu eezelts Widsemes gubernatora kunga sewischku usdewumu eerednis Sergejs Lindegrens.

Bijuschais ilggadigais Terbatas mahzibas apgabala kurators, slepenpadomneeks M. N. Kapustin kgs, kursch, kà jaw sinots, pahrzelts uf Peterburgu tahdâ pat amatâ, scho otrdeen, plkst. 8 no rihta pa Pleskawas dselszelu atstahja Rigu. Dselszela stazijâ bija ceradees Aleksandra gimnasijas gimnasistu musikas koris, kas Kapustin kungu sagaidija musikas skanam. Atwadotees nospehleja „Deews, sargi Keisaru!“ Tad wehl uf atwadischanos bija eeraduschees gubernators, generalleitnants Sinowjew kungs, schandarmerijas preekschneeks Schramm kungs, polizijmeistars Wlasowski kungs, jaunais kurators Lawrowski kungs, mahzibas apgabala inspektors Speschkows, schejeenes gimnasiju direktori, skolotaji, garidsneeki u. z. Pirmdeen pee Kapustin kunga uf atwadischanos bija atnahkuschi ari Rigas Latw. beedribas preekschneeks, pawadits no ziteem schejeenes Latweescheem.

Rigas-Walmeeras rajonâ 12. eezirkna meerteesnescha kambars pahrwests no Siguldas uf Intschkalnu.

Sarkandaugawas draudses mahzitajs Fromm kgs scho treschdeenu swinejis sawus 25 gadu amata swehtkus.

Katrinasdambja dseed. beedribà jautajumu wakari buhs katru treschdeenu.

„Düna-Zeitunga“ no schahs pirmdeenas sahkot pahrgahjusi jauna ihpaschneeka K. Hornemann kga apgahdeenâ un teek drukata Müllera drukatawâ, turpat, kur senakà „Rigasche Zeitunga“ isnahza.

Weetalwas-Odsenas pagastâ, kà „B.“ sino, weetweetàm parahdijusees asins-sehrga. Daschi zilweki sehrgai jaw krituschi par upuri.

Jelgawas pilsehtas polizija dara sinamu, ka esot atrasta nauda, 52 rbl., kuru sanemt tahs ihpaschneekam japeeteizàs 4 nedelu laikâ Jelgawas pilsehtas polizijas waldê.

Jelgawas-Bauskas aprinka preekschneeka paliga barona Derschau apelazijas suhdsibu pret Peterburgas teespalatas spreedumu, pehz kura barons, tadehl ka bija semneekam sitis, bija noteesats uf 3 nedelas ilgu arestu hauptwaktê, kà „B. W.“ if Peterburgas telegrafê, Senats atraidijis, tà tad teespalatas spreedums paleek spehkâ.

Krona-Wirzawas meschâ, 5. oktobrî, kà „B. W.“ sino, Wahrnu mahjas saimneeks uf Bauskas zela, 4 werstes no Jelgawas, atrasts stipri saschauts. Saschautais otrâ deenâ nomiris.

Garlenu pagastam, Kursemê, eekschleetu ministrija 17 septembrî apstiprinajusi 1. behru lahdes statutus.

Leepajas kugis „Eugenie“, kapt. Ewerstets, kà „Lib. Ztga“ sino, pee Kolku raga usdsihts seklumâ un padarits par wraku. Nelaimes atgadijumâ ari 2 zilweki noslihkuschi.

Peterburga. Turpmak, kà „Birsch. Aw.“ sino, tikai labdaribas eestahschu korrespondenzijas buhschot atswabinatas no suhtischanas maksas, kamehr walsts eestahdem un teesam buhschot jamaksà par sawu korespondanziju.

Finanzministerija preeksch wisàm sawstarpejam kreditbeedribam sastahdijusi normalstatutus.

Domenu ministerijai eesneegti kahdi 16 luhgumi no daschadàm walsts pilsehtam, lai atlautu nahkoschâ gadâ isrihkot semkopibas un ruhpneezibas isstahdes.

Pehz domenu ministrijas sawahktàm statistiskàm sinam Kreewijâ zaurmehrâ pa gadu raschojot kahdus 20 milj. wedru wihna.

No Peterburgas telegrafe „D.-Ztgai“: „Now. Wr.“ sino, ka grafs Herberts Bismarks Jelgawâ saderinajees ar leelgruntneeka grafa P. meitu. Winsch ar sawu lihgawinu eepasinees preeksch 2 gadeem, kad wina ar saweem wezakeem usturejusees Pruhsijâ.

Peterburgas dahrskopibas beedriba 7. oktobrî noturejusi sapulzi, kurâ Schawrow kgs runajis par maulberkoku audsinaschanu Kaukasijâ, kur schee koki eenemot 34,000 desetinas semes un weetejeem eedsihwotajeem atmetot lihdſ 18 milj. rbl. pelnas gadâ. No scho koku augleem warot debsinat lihdſ 90 gradu stipru spirtu.

Peterburga. „Keisariskà brihwà ekonomijas beedriba“ nodomajot isrihkot wispahrigu moderneezibas raschojumu isstahdi un sasaukt moderneezibas raschojumu raschotaju kongresu.

„Tautas weselibas apsardsibas beedriba“ nahkoschâ gadâ isrihkoschot wispahrigu Kreewijas weselibas apsardsibas isstahdi, kuru waldiba pabalstot ar 10,00 rbl.

Jauna Peterburgas-Baltijas kugneezibas beedriba teekot nupat dibinata. Beedribas twaikoni wadaschot prezes un brauzejus starp Baltijas un ahrsemju ostam.

Oldenburgas prinzis Aleksanders no sawa kapitala Peterburgâ eerihkojis eestahdi preeksch mediziniskeem ismehginajumeem. Eestahdei buhschot 3 nodalas un ta tikschot loti pilniga eerihkota.

Kreewijas kaschoku tirgotaji nodomajuschi dibinat zentraltirgu preeksch kaschoku tirdsneezibas.

Aiseeschana uf Brasiliju wehl arweenu turpinajàs, it sewischki Polds. Lautini Brasilijâ nahkot loti behdigàs apstakàs, kà to atnahkuschàs sinas arween no jauna apstiprina. Waldiba tadehl schai leetai peegreesusi it nopeetnu wehribu. Tà nupat uf ahrsemes robescham apturetas kahdas 200 personas, kuras gribejuschas dotees pahri par plaschajo juhru uf isslaweto Lejputrijas semi.

Maskawas un Belgijas kapitalisti finanzministrijai eesneeguschi luhgumu, lai atlautu Buharâ un pee Amu-Darjas eetaisit kokwilnas planaschas. Beedribai esot 3 milj. rbl. leels kapitals.

Samara. Pasihstamajà Subotina prahwâ pret Aschanowu kahda leela naudas prasijuma leetâ, ismekletaji atsina par ihstu no Aschanowa israkstito kwihti par sanemteem 257,600 rbl.

Kersonâ 7. oktobrî atwehrta semkopibas isstahde, kura teekot elektriski apgaismota.

Sewastopole. Jefremowa bankas weikalâ schajâs deenâs issagti 40,000 rbl.

Krementschugâ (Poltawas gubernâ) Tschigani kahdu deenu nosaguschi tirgotaja K. behrnu. Tuhlit sapulzejuschees lauschu bari un dsinuschees Tschiganeem pakal, kurus panahkuschi dsilâ meschâ un atswabinajuschi laupito behrnu. Tschigani apzeetinati.

No Kaukasijas raksta, ka Suschas aprinki, silta laika dehl, isperinajuschàs sisenu olinas. Esot sperti peenahzigi soli, lai olinas isnihzinatu. Tà katram eedsihwotajam usdots, ka winam aprinka waldei japeenes weens puds sisenu olu, par ko dabu sinamu atlihdsibu. Wisu scha apgabala sisenu olu wairumu rehkina uf 10,000 pudeem.

Tobolskà no 1. janwara 1891 sahkot isnahkschot jauna awise „Sibirskij Listok“.

Telegrami

if Seemeku telegrafa-agenturas.

Peterburgâ, 11. okt. Par Wina Keisariskas Augstibas Leelknasa Nikolaja Nikolajewitscha wezakà weselibas stahwokli issludinats schahds pasinojums no 10. okt.: Jaw ilgaki wilkusees kahda schokla kaula slimiba un pagahjuscha gada nowembra mehnescha influenza sapostija Leelknasa weselibu un sazehla stipru nerwu satrizinajumu. Ustureschanàs siltakâ klimatâ, kà ari meers dewa zeribas uf isweseloschanos, bet kahda peepescha fareschgeschanàs slimibai dewa bihstamaku wirseenu, pastahwigs meega truhkums un gara gurdums moza augsto slimneeku un ari meesigi nogurdina. Scho nakti Keisariskà Augstiba pawadija nemeerigi. Meesas siltums bija 37,5, pulss 100. Pasinojumu parakstijis: profesors Kowalewskis. — Odesas kara eezirkna saldatu pulku komandeers Roops eezelts par walstspadomes lozekli.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernst Plates.
Atbildoschais redaktors: Dr. phil. Arnold Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 12 октября 1890 г.

Lihdſ 11. oktobrim 1890.g. pee Rigas atnahkuschi 1712 kugi un isgahjuschi 1715 kugi.

Sludinajumi.

Swehrinats adwokats
W. v. Jarmersted
usnemàs wisadu ziwil- un kriminal-leetu aisstahweschanu.
Runajams:
Rigâ, Schkuhnu eelà Nr. 19,
preekschpusd. no pulksten 9—11, pehzpusd. no pulksten 3—4.

Pateiziba.
Turu par sawu peenahkumu azu ahrstam **Dr. L. Blumenthala** kgam, Paulutschi eelà Nr. 19, issazit atklahti sawu **sirsnigako pateizibu**, ka winsch man, pehz tam, kad es wairak gadus biju pilnigi akla, un lai gan jaw esmu 65 gadus weza, atdewa atkal azu sposchumu un lihdſ ar to isglahba no nahwes.
Trihne Lappin,
Rigâ, Sarkandaugawâ, Tilta eelà Nr. 24.

Kaschozinsch C. Bauder,
bijis pirmàs gildes wezs namneeks, usaizina semkopjus un laiwneekus, farastees Stukmana stazijâ. Es kahdu swehtdeenu buhschu runajams dehl muischas pirkschanas pee Daugawas un dselszela, Polozkas balâ; kuru deenu awises isfludinàs.
Tà aridsan Rigâ, otrâ swehtdeenâ, Kungu eelà Nr. 25, un Nr. 31 ik deenas runajams.

Kreetus sehns
war par mahzekli eestahtees pee **M. Kanter**, krehslineeku meistars, Tronmantneeka bulwari Nr. 2.

Kabatas pulksteenus
beesos selta un sudraba ar prowi sihmetos wahkos. **Seenas** un **modinataju pulksteenus**, kà ari **regulatorus** peesolu ar ilggadeju galwojumu. **Leels selta un sudraba leetu, brilantu, koralu** un **granatu krahjums** glihtos isstrahdajumos.
Modernas Parises pulksteenu atslehgas un **breloki** pasihstamâ labumâ.
Lehtakàs zenas.
Laulajamo gredseenu krahjums. Ari wisu gruhtakàs **reparaturas** isdara uf galwoschanu.
L. Rosenthals,
pulksteenu taisitaju meistars.
Magasina un noliktawa Grehzineeku eelà Nr. 13, bankeera Heimana un beedr. namâ.

Manâ grahmatu- un bilschu-drukatawâ, burtu leetuwê un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera basnizas, ir dabujama schahda grahmata:
Skolas-katkismis,
ko pehz Mahrtina Lutera swehtas mahzibas ar isstahstischanu sarakstijis
Wilhelms Walters,
Krimuldas mahzitajs.
Maksa 30 kap.
Ernst Plates.

Luhgums.
Wisas zeen. muischu un pagastu waldes teek laipni luhgtas, ja gada tirgi kur tiktu pahrgrositi, lai to pasinotu Ernsta Plates grahmatu drukatawâ Rigâ, pee Petera basnizas.

Pee **„Gulbja.“**
Jauna
modes pretschu pahrdotawa,
Rigâ, Kalku eelà Nr. 35, netahlu no rahtuscha
(blakus manai dsiju pahrdotawai pee „Gulbja“),
pasinoju saweem draugeem un zeen. pirzejeem, ka blakus sawai wezajai dsiju pahrdotawai esmu wehl atwehris **modes un wisadu pretschu pahrdotawu.** Cedroschinos apgalwot, ka mani daudsee dsiju pirzeji ari pilnigi atradis jaunatwehrtâ pahrdotawâ **wisjaunakas modes prezes** teizamakà labumâ par negrosamu zenu bes usprasischanas.
Ihpaschi eewehlu sekoschas prezes leelà daudsumâ un par fabrikas zenu:
Drehbi kaschoku pahrwelkeem, paltoseem un uswalkeem. **Drapu, bukskinu, tuhku, wadmalu un puswadmalu. Sehgel-andekli** preeksch kugeem, leelakàm un masakàm laiwam un sudmalneekeem, kà ari preeksch eepakaschanas, brasiljas (wesuma segus) un maisus. **Audekli** leelâ iswehlê, kà: **Pinnijas, Jaroslawas un Maskawas.** Bes tam wehl eewehlu ihpaschi **Turku audekli,** 10 kap. ol. un dahrgaki. Tad wehl **maisus** preeksch labibas, 35 kap. gab. un dahrgaki.
Preeksch **eeswehtischanas** un **balles kleitam: brahmu, dibitu, kaschimiru, ripsu, alpaku, zesiru, samtu, sihdu, atlasu, katunus, kretonus,** kà ari **lakatus** no **sihda, atlasa, kaschimira, bukskina** un **wisadas schalles. Wilnas** un **watetus dekus, grihdu dekus, tepikus, gardines** un **zitas prezes.**
Bes tam wehl atronàs manâ nama **magasinê** preeksch **seeweeschu** un **behrnu apgehrbeem.**
Wisas prezes pahrdodu ar galwojumu.
Jauna modes pretschu pahrdotawa pee „Gulbja“,
Rigâ, Kalku eelà Nr. 35.

Sirgu-leetu pahrdotawa
sem firmas
Wasili S. Alichanow,
Eekschrigâ, Kalku eelà Nr. 1, Witschkowa namâ.
Pilnigs lehgeris no teizama labuma: **sirgu-leetas,** tikpat preeksch kungu ekipaschàm, kà ari preeksch darba sirgeem, **sakas, sedulkas, lokus, eemawus, sikſnas, saku-sikſnas, pawadas, Kreewu kutscheru uswalkus, kutscheru zimdus, pahtagas, ekipaschu peederumus, bronses gresnumus** un peederumus preeksch aisjuhga, **tschemodanus, sirgu birstes, sirgu sakas, strenges, schnalles, knopes,** wisadus **tepdekus, woiloku, schujamas schnores,** kà ari wisadas leetas preeksch sedlineeku darbeem. Ari **pastelleschanas** preeksch **jaunu leetu sagatawoschanas** un **wezu islabpischanas** top labi isdaritas un par lehtu zenu peenemtas.
Slihpetas pakalschiras ir ari tè **dabujams.**

Pihladschu ogas,
ar un bes kahtineem,
pehrk
A. Wolfschmidts,
Zuhku eelà Nr. 31.

P. van Dyk'a pehznahzeji
peedahwà:
Anglu patent Viktoria un flawenos Lehfeldta jaunaka isgudrojuma ar roku un sikſnam dsenamus
krehjuma separatorus,
kuri tuhlit no gowim slauktam peenam atschkir krehjumu.
Labako twaika maschinu zilindra ellu,
kuru leetojot zilindri loti labi isturàs, daudſ labaki, nekà kad ar taukeem smehretu.
Gumijas nodalà: pehz Amerikaneeschu jaunakà atraduma pagawotas **gumijas galoschas, leetus mehtelus,** kungeem un dahmam, kà ari wisadus gumijas raschojumus, wisadàm wajadsibam, leelâ iswehlê.
Korku tepiki.

Rigas saischu (auklu) fabrika
Nauk un Mertens
peesola
saitas (auklas), **zukur-schnorus, bahrkstis** un **segleneeku jostas.**
Fabrikas noliktawa un pahrdoschana wairumâ un masumâ
pee general-weetneeka preeksch Baltijas gubernàm
J. Burcharda,
Rigâ, Kungu eelà Nr. 24.
Noliktawa Jelgawâ pee K. Heilsberga. — Agenti zitàs pilsehtàs teek mekleti.

A. S. Kusnezows,
Rigâ, Sinder-eelà Nr. 19,
peedahwà leelâ iswehlê wisadas
fajansa un porzelana prezes
if pascha fabrikas.

F. Lotto,
leelajà Jaunâ eelà Nr. 24, aif rahtuscha,
peedahwà
maschinu ellu I. sorte
2 rbl. 10 kap. pudâ,
maschinu ellu II. sorte
1 rbl. 50 kap. pudâ,
waselinu I. sorte
6 rbl. 50 kap. pudâ.
waselinu II. sorte
4 rbl. 50 kap pudâ. 3

Lehtas tapetes,
jaunakàs musturòs,
logu rulos,
waska drahnas,
galda segus,
damasta musturòs, kà ari
Wihnes mehbeles
peedahwà lehti
brahli Petri,
Kalku eelà, blakus J. Redlich tehrauda pretschu magasinei.

Manâ grahmatu- un bilschu-drukatawâ, burtu-leetuwê un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera basnizas, ir dabujamas schahdas grahmatas:
Basnizas saglis,
jeb:
Sirgam tschetras kahjas, tomehr kluhp.
Maksà 5 kap.
Bahrgs sogis.
Pateesigs stahsts if teesas aktem sastahdits. Latweeschu waloda no J. O. Berkau.
Maksà 20 kap.
Behrna mihlestiba.
Jauks stahsts jaunekleem par mahzibu un derigu laika-lawekli.
Maksà 15 kap.
Ernst Plates.

Печатать разрѣшается. Рига, 12 октября 1890 г. № 5936. Рижскій Полицеймейстеръ Власовскій. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernst Plates, Rigâ, pee Petera basnizas.